

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ
ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 23–24 травня 2019 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2019

СЕКЦІЯ 3

МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Грибачова І.П.

*к.ю.н., доцент кафедри МЄПЦПД ННІ права
Сумського державного університету*

Захист прав дітей є важливим інститутом міжнародного права. Дитина є особливим суб'єктом суспільних відносин. Ця особливість зумовлена фізичною та розумовою незрілістю, нездатністю в повній мірі реалізовувати та захищати свої права. Батьки, які є законними представниками своїх дітей повинні проявляти турботу та захист інтересів дитини, а також нести відповідальність за правопорушення вчинене дитиною, що спричинило майнову шкоду. Але якщо дитина позбавлена батьківського піклування, функції захисту прав дитини покладаються на державу. Суспільство та держави всього світу, через різні механізми повинні гарантувати та захищати права дітей, так як молодому поколінню належить визначна роль у формуванні майбутнього розвитку та життєдіяльності суспільства.

У сучасному світі міжнародно-правовий захист прав дітей починається з прийняттям 10 грудня 1948р. Генеральною Асамблеєю ООН Загальної декларації прав людини, в якій визначається (у ст.25,26) що «діти повинні бути об'єктом особливого захисту і допомоги» [1]. У зв'язку з цим, у 1949р. було створено Міжнародний дитячий надзвичайний фонд Організації Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ), як міжнародну організацію, на яку покладено функції допомоги дітям у розорених Другою світовою війною країнах Європи, та захисту прав дітей у всьому світі.

У 1959р. в ООН була прийнята Декларація прав дитини, яка проголошувала, що «дитина, через її фізичну, розумову незрілість, має потребу в спеціальній охороні і турботі, включаючи належний правовий захист, як до, так і після народження» [2]. Ця Декларація послужила основою для прийняття в 1989р. Конвенції про права дитини, яка у 1990р. була ратифікована більшістю країн світу, і вважається Світовою Конституцією прав дитини. В Україні Конвенція про права дитини була ратифікована Верховною Радою України 27 лютого 1991р. і стала частиною національного законодавства. Ратифікація Конвенції про права дитини означає, що уряди країн-учасниць беруть на себе зобов'язання забезпечити дитині зростання у безпечних та сприятливих умовах, маючи доступ до високоякісної освіти, охорони здоров'я та належний рівень життя. В Декларації

та Конвенції прав дитини проголошені основні принципи та права дитини, які повинні гарантуватись та виконуватись як на регіональному, національному так і міжнародному рівнях.

Статтею 1 Конвенції про права дитини визначено, що дитиною є кожна людська істота до досягнення 18-річного віку, якщо за законом, застосовуваним до даної особи, вона не досягає повноліття раніше. Держави-учасниці вживають всіх необхідних заходів для забезпечення захисту дитини від усіх форм дискримінації або покарання на підставі статусу, діяльності, висловлюваних поглядів чи переконань дитини, батьків дитини, законних опікунів чи інших членів сім'ї [1].

В Конвенції про права дитини міститься повний перелік прав дитини, основними з яких є: право на життя, виживання і вільний розвиток; право знати своїх батьків, перебувати під батьківською турботою та не розлучатись з батьками всупереч їх бажанням; право на рівень життя, необхідний для її розвитку, користуватись благами соціального забезпечення; право вільно виражати свої думки з усіх питань, та бути заслуханою у ході будь-якого розгляду, що стосується дитини; право на захист від викрадень та продажу, від економічних форм експлуатації, фізичного та психічного насильства та інші права.

Система міжнародно-правових механізмів захисту прав дітей складається з різних універсальних та спеціальних органів та організацій, наділених різним обсягом компетенцій. Відповідно до Конвенції про права дитини, створений Комітет з прав дитини, на який покладено обов'язок здійснювати контроль за дотриманням зобов'язань державами-учасницями. Серед неурядових організацій, які здійснюють контроль за дотриманням прав дітей слід відмітити Міжнародний альянс «Врятуємо дітей», Міжнародну асоціацію «Друзі дітей», Міжнародну благодійну організацію «Надія і житло для дітей», Міжнародну організацію ЕКПАТ, Міжнародний фонд «Благополуччя дітей», а також організації з міжнародної підтримки та міжнародного співробітництва з питань освіти дітей, такі як Всесвітня організація з дошкільного виховання (ОМЕП), Міжнародна асоціація захисту права дитини на гру (ІРА), Міжнародна асоціація ранньої освіти (АСЕІ), Міжнародна асоціація з вивчення мови дитини (ІАССЛ) [5, с. 9]. Також міжнародно-правовий захист прав дітей здійснюється через міжнародні благодійні фонди, які організовуються по всьому світу. Прикладом таких є Міжнародний благодійний фонд Г. Граймера, Міжнародний благодійний фонд «ПАРЕА», Всеукраїнський благодійний фонд «Дитячий світ» та інші, метою яких є вирішення проблем дітей як на національному, так і глобальному просторі.

Серед міжнародних документів, які регулюють процесуальні питання в сфері реалізації прав дитини, можна визначити «Європейську конвенцію про визнання та виконання рішень стосовно опіки над дітьми та про поновлення опіки над дітьми» від 20 травня 1980 р., «Конвенцію про захист дітей та співробітництво у сфері міждержавного усиновлення» від 29 травня 1993 р., «Конвенцію про юрисдикцію, право, що застосовується, визнання, виконання та співробітництво щодо батьківської відповідальності та заходів захисту дітей від 19 травня 1996 р. Так, колізійні питання щодо визначення зобов'язань по утриманню дитини окреслені в «Конвенції про визнання і виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання» від 02 жовтня 1973р. де встановлено, що орган держави походження вважається таким, що має юрисдикцію для цілей цієї Конвенції: 1) якщо платник аліментів чи одержувач аліментів зазвичай проживали в державі походження на момент відкриття провадження у справі; або 2) якщо платник аліментів чи одержувач аліментів були громадянами держави походження на момент відкриття провадження у справі; або 3) якщо відповідач прийняв юрисдикцію цього органу, висловивши це або подавши докази під час розгляду справи по суті, не заперечуючи проти юрисдикції [6].

Отже, світовою спільнотою створені механізми міжнародно-правового захисту прав дітей, які закріплені в правових нормах міжнародних Конвенцій та Декларацій, та застосовуються спеціалізованими організаціями та фондами. Але в той же час, в різних країнах світу існує безліч проблем, пов'язаних із порушенням прав дітей, що вказує на те, що суспільству, в цілому, необхідно більше уваги приділяти захисту прав дітей як на регіональному, національному, так і міжнародному рівнях.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Загальна декларація прав людини URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
2. Декларація прав дитини URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384.
3. Права дитини та механізм їх захисту URL: <romny-mcss.edukit.sumy.ua/Files/downloads/book2.pdf>.
4. Сірант М.М. Механізми міжнародного права щодо захисту прав дитини // М. М. Сірант // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки. 2015. № 824. С. 164-168.
5. Анісімова М.Ф. Основні міжнародно-правові механізми захисту прав дитини // М. Ф. Анісімова // Всеукраїнський науково-практичний круглий стіл «Міжнародні засоби захисту прав і свобод людини і громадянина» м. Ірпінь УДФС України, 2018р. С. 232.

6. Сніжко М. Захист прав дітей в Україні з урахуванням міжнародних договорів з питань сімейного права / М. Сніжко // Юридичний журнал. 2013. № 3. С. 83–90.

ДВОСТОРОННЄ (БІЛАТЕРАЛЬНЕ) МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ СПРОЩЕННЯ ТА ГАРМОНІЗАЦІЇ МИТНИХ ПРОЦЕДУР

Денисенко С. І.

*к.ю.н., доцент, старший викладач кафедри МСПЦПД ННІ права
Сумського державного університету*

Міжнародно-правове регулювання сфери спрощення та гармонізації митних процедур здійснюється як на багатосторонньому (універсальному та регіональному) рівні, так і на двосторонньому (білатеральному) рівні. Двосторонні міжнародні договори у сфері спрощення та гармонізації митних процедур у сфері міжнародної торгівлі укладаються між державами і можуть бути *міждержавними, міжурядовими та міжвідомчими*. Не можна забувати і про інші форми двостороннього співробітництва держав у митній сфері, наприклад, із надання технічної допомоги тощо [1].

2009 р. у листі № 22/1-1010 «Щодо міжнародних договорів з питань співробітництва у митній сфері» Державна митна служба України (зараз – Державна фіскальна служба України) висловила позицію щодо класифікації міжнародних договорів у митній сфері на [2]:

- 1) двосторонні міжнародні договори міждержавного та міжурядового характеру;
- 2) двосторонні міжнародні договори міжвідомчого характеру;
- 3) багатосторонні міжнародні договори міжурядового та міжвідомчого характеру.

Цей лист було розроблено для використання у роботі працівниками митних органів, але для нашого дослідження він є цікавим тому, що не лише теоретики міжнародного митного права виділяють двосторонній рівень міжнародно-правового митного регулювання, але й практики.

Зазначимо, що двосторонні договори у сфері спрощення та гармонізації митних процедур у більшості випадків схожі як за змістом, так і за структурою, оскільки вони ґрунтуються на Рекомендації РМС про взаємну адміністративну допомогу від 05.12.1953 р. Як правило, ці двосторонні договори називаються «Про співробітництво у митних справах» і складаються з преамбули та переважно 17–20 статей, іноді мають додатки [3].

По суті, можна погодитися із висновком Перепьолкіна С. М. про те, що двосторонні угоди укладаються, як правило, з метою належного застосування митного законодавства, зокрема в частині запобігання, виявлення, припинення та розслідування порушень митного законодавства, удосконалення пасажирського і вантажного